

સૂચના : (1) બધા જ વિભાગ તથા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. (2) જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નોના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

(3) પ્રશ્નપત્ર ધ્યાનથી વાંચી નિયત સમયમાં પૂર્ણ કરો. (4) પ્રશ્નપત્રમાં ક્યાંય પણ જવાબ કે નિશાની કરવી નહીં.

વિભાગ - A

- ★ નીચેના પ્રશ્નો માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) 16
- (1) વર્તમાન સમયમાં કઈ હિસાબી પદ્ધતિનો ઉપયોગ વધુ થાય છે ?
(A) એકનોંધી પદ્ધતિ (B) દ્વિનોંધી પદ્ધતિ (C) વહીખાતા પદ્ધતિ (D) દેશી નામાપદ્ધતિ
 - (2) જે વ્યવહારમાં માત્ર વ્યક્તિના નામનો ઉલ્લેખ હોય તેને કયો વ્યવહાર કહે છે ?
(A) ઉધાર વ્યવહાર (B) રોકડ વ્યવહાર
(C) બિન આર્થિક વ્યવહાર (D) અંગત વ્યવહાર
 - (3) નીચેનામાંથી કેન્દ્ર સકારનો કયો પરોક્ષ કર વસેક પહેલા ન હતો ?
(A) કસ્ટમ ડયુટી (B) આબકારી જકાત (C) સેવા-વેરો (D) ખરીદ-વેરો
 - (4) આમનોંધના ઉધાર-જમા બંને બાજુના સરવાળા થાય છે ?
(A) અસમાન (B) સમાન (C) ઉધાર (D) જમા
 - (5) માલિકે ધંધામાં મૂડી લાવે ત્યારે
(A) મૂડી વધે - દેવું વધે (B) મૂડી વધે - મિલકત વધે
(C) એક દેવું વધે અને દેવું ઘટે (D) એક મિલકત વધે - અન્ય મિલકત ઘટે
 - (6) રોકડમેળનું સ્વરૂપ કોના જેવું છે ?
(A) યંચણ (B) આમનોંધ (C) ખાતા (D) એક પણ નહીં
 - (7) હિસાબી વર્ષના અંતે ખાતા બંધ કરવાની નોંધ એટલે
(A) આખર નોંધ (B) હવાલા નોંધ (C) ભુલ સુધારણા નોંધ (D) એક પણ નહીં
 - (8) કાચા સરવૈયામાં કેટલા સમયના ખાતાં હોય છે ?
(A) એક વર્ષના (B) ગમે તેટલા સમયના (C) છ માસના (D) ત્રણ માસના
 - (9) બેન્ક સિલકમેળ દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવે છે.
(A) બેન્ક (B) વેપારી (C) ઓડીટર (D) બેંક અને વેપારી બંને
 - (10) નામાના સિદ્ધાંતોનું પાલન ન થવાથી ઉદ્ભવેલ ભૂલને કહેવાય.
(A) ભરપાઈ ચૂક (B) વીસરચૂક
(C) સિદ્ધાંતની ભૂલ (D) ઉપલક ખાતે ન લઈ જવાની ભૂલ
 - (11) ઉભુ કરવું ધંધા માટે યોગ્ય નથી.
(A) સામાન્ય અનામત (B) જોગવાઈ (C) ગુપ્ત અનામત (D) મૂડી અનામત
 - (12) સ્ટોકના મૂલ્યાંકનની પદ્ધતિ વર્ષોવર્ષ એકસરખી રાખવી જોઈએ. કયા ખ્યાલ મુજબ ?
(A) એકસૂત્રતા (B) સંપાદનના (C) દ્વિઅસરના (D) હિસાબી સમયના
 - (13) ICAI દ્વારા ASB ની સ્થાપના કયા વર્ષમાં કરવામાં આવી હતી ?
(A) 1973 (B) 1976 (C) 1977 (D) 1981
 - (14) 'સૂડીયું' કે 'દુનિયું' તરીકે નીચેનામાંથી કોને ઓળખવામાં આવે છે ?
(A) ખેડાનોંધ (B) બેઠામેળ (C) કાચીનોંધ (D) રોજમેળ
 - (15) મૂડીની સરખામણીની રીતમાં મૂડી શોધવા માટે શું બનાવવામાં આવે છે ?
(A) નફા-નુકસાનનું પત્રક (B) સ્થિતિદર્શક પત્રક
(C) ધંધાના માલનું પત્રક (D) પાર્કુ-સરવૈયું
 - (16) કોને કમ્પ્યુટરનું મગજ કહે છે ?
(A) CPU (B) કી-બોર્ડ (C) મોનિટર (D) સાઉન્ડ કાર્ડ

વિભાગ - B

- ★ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તરો એક વાક્યમાં લખો. (ગમે તે 8) (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)
- (17) ભૂતકાળમાં નાદાર જાહેર થયેલ દેવાદાર પાસેથી ધાલખાધની પરત રકમ કોના ખાતે જમા થાય છે ?
- (18) પાકા સરવૈયાના બે અંગો જણાવો.
- (19) ખાતાવાહીની અનુક્રમણિકા એટલે શું ?
- (20) ધાલખાધ અનામત એ અનામત છે કે જોગવાઈ ?
- (21) પાકા સરવૈયાનો બંને બાજુનો સરવાળો સરખો જ થાય - કયા સિદ્ધાંત મુજબ ?
- (22) દેશી નામાપદ્ધતિમાં ચોપડો કઈ ભાષામાં લખવામાં આવે છે ?
- (23) મૂડીની સરખામણીની રીતમાં કઈ મૂડીની સરખામણી કરવામાં આવે છે ?
- (24) કમ્પ્યુટર હિસાબી પદ્ધતિના મુખ્ય ત્રણ અંગો જણાવો.

વિભાગ - C

- ★ નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં લખો. (ગમે તે 5) (પ્રત્યેકના 3 ગુણ)
- (25) નીચેના વ્યવહારોની બેવડી અસર જણાવો.
- રૂ. 75,000 રોકડા લાવી ધંધો શરૂ કર્યો.
 - રૂ. 2500 ધંધામાંથી અંગત ઉપયોગ માટે ઉપાડયા.
 - રૂ. 22,000 બેન્કમાં થી ઉપાડયા
- (26) નીચેના વ્યવહારો શ્રી પ્રિયાના ચોપડે આમનોંધ લખો.
- 2025 એપ્રિલ 1. રૂ. 10,000 નો માલ સ્ટોક, રૂ. 15,000 રોકડા, રૂ. 5000 નું ફર્નિચર અને રૂ. 10,000 દેવાદારો લાવી ધંધો શરૂ કર્યો.
12. દિયા પાસેથી રૂ. 10,000 નો માલ ખરીદ્યો એન તેના અડધાં નાણાં ચેકથી ચુકવ્યા.
25. ઓફીસ ખર્ચ માટે રૂ. 3,000 બેન્કમાંથી ઉપાડયા.
- (27) નીચે આપેલ વ્યવહારો પરથી શ્રી અક્ષર મોદીના ચોપડે ખરીદનોંધ તૈયાર કરો.
- 2025 મે 1. રૂ. 20,000 નો માલ આધુની પાસેથી 10% વેપારી વટાવે ખરીદ્યો. ભરતિયા નંબર 90
7. રૂ. 18,000 નો માલ હેપી પાસેથી રોકડેથી ખરીદ્યો.
15. રૂ. 16,000 નું ફર્નિચર રિદ્ધિ વ્યાસ ફર્નીચર માર્ટમાંથી એક માસની શાખ પર ખરીદ્યું.
21. મારિયા પાસેથી રૂ. 20,000 નો માલ 10% વેપારી વટાવે ખરીદ્યો. અડધા નાણા તરત જ ચેકથી ચુકવી આપ્યા.
30. વિદ્યા પાસેથી રૂ. 40,000 નો માલ ખરીદ્યો. બિલ નંબર 101
- (28) નીચેના વ્યવહારો પરથી શ્રી મેઘનાબેનની ખાસ આમનોંધ લખો.
- 2025 જુન 3. રૂ. 2000 નિરાલી પાસે લેણાં છે, જે રકમ હવે મળી શકે તેમ નથી.
6. રૂ. 3,000 નું ફર્નિચર, રૂ. 2800 નો માલ આપી ખરીદ્યું.
9. રૂ. 8,000 નો માલ દુકાનમાંથી ચોરાઈ ગયો. જેની સામે વિમા કંપનીએ 80% રકમનો દાવો મંજૂર કર્યો.
- (29) નીચેના ખાતા બંધ કરવાની નોંધ લખો.
- (1) વેચાણ ખાતું રૂ. 20,000 (2) પગાર ખાતું રૂ. 9,000
- (3) મળેલ વ્યાજ ખાતું રૂ. 1,200
- (30) નીચે આપેલ વ્યવહારોની પ્રજાપતિ સ્ટોર્સના ચોપડે આમનોંધ તૈયાર કરી ખાતાવહીમાં જરૂરી ખાતા ખોલી ખતવણી કરો.
- 2025 એપ્રિલ 1. રૂ. 40,000 રોકડા તથા રૂ. 20,000 નું ફર્નિચર ધંધામાં લાવ્યા.
3. રૂ. 18,000 બેન્કમાં ભર્યા.
5. દુકાનભાડું રૂ. 4,800 અને ઘરભાડું રૂ. 6,000 ધંધામાંથી ચુકવ્યું.

(31) નીચે દર્શાવેલ રકમો નફામાંથી ફાળવેલ છે તે અનામતો છે કે જોગવાઈઓ તે જણાવો.

- (1) સામાન્ય અનામત (2) કામદાર નફાભાગ ભંડોળ (3) મુડી અનામત
(4) ઘસારા ભંડોળ (5) ડિબેન્ચર પરત નિધિ (6) કરવેરા જોગવાઈ

(32) નીચેના પારિભાષિક શબ્દો સમજાવો.

- (1) દેશાવર ખાતું (2) આવરો (3) શાહ ખાતું

વિભાગ - D

★ નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર મુદ્દાસર લખો. (ગમે તે 3) (પ્રત્યેકના 4 ગુણ)

12

૯(33) નીચેના વ્યવહારો પરથી શ્રી પંચાલના ચોપડે આમનોંધ લખો.

2025 જૂન 2. રૂ. 10,000 નો માલ સ્ટોક, રૂ. 50,000 રોકડા અને રૂ. 15,000 દેવાદારો લાવી ધંધો શરૂ કર્યો.

5. ધંધામાં વધુ નાણાંની જરૂર હોવાથી કંચન પાસેથી રૂ. 20,000 ની 12% ની લોન લીધી.

7. જીવનવીમા-પ્રિમીયમ રૂ. 300 તથા આગના વિમા પ્રિમીયમ રૂ. 800 બેન્કમાંથી ચેકથી ચુકવ્યા.

11. રોકડ ખરીદી રૂ. 15,000 અને રોકડ વેચાણ રૂ. 24,000

(34) નીચેના વ્યવહારો પરથી કિશા પટેલનો ત્રણ ખાનાવાળો રોકડમેળ તૈયાર કરો.

2025 જૂન 1. શરૂઆતની સિલક રૂ. 7,000, શરૂની બેન્ક સિલક રૂ. 6,000

5. રૂ. 3000 બેન્કમાં ભર્યા.

9. રૂ. 10,000 નો માલ 10% રોકડ વટાવે માનસીને વેચ્યો.

13. રોકડ ખરીદી રૂ. 20,000 અને રોકડ વેચાણ રૂ. 30,000

17. રાધા એ તેના રૂ. 2,040 ના દેવા પેટે રૂ. 2,000 રોકડા ચુકવી આપ્યા.

22. રૂ. 2,000 બેન્કમાંથી વીજળીખર્ચ ચુકવવા ઉપાડ્યા.

૯(35) નીચે આપેલ ખાતાની બાકીઓ પરથી શ્રી જયભાઈનું તા. 31-3-2025 ના રોજનું કાચું સરવૈયું તૈયાર કરો.

વિગત	રકમ (રૂ.)	વિગત	રકમ (રૂ.)
વેપારીઓ (લેણદારો)	10,000	ડિવિડન્ડ મળ્યું	2,000
દેવીહુંડીઓ	9,000	મૂડી	25,000
વ્યાજ મળ્યું	6,000	પગાર	5,000
મળેલ વટાવ	750	બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ	10,000
ચંત્ર	10,500	ગ્રાહકો (દેવાદારો)	20,000
આખર માલ સ્ટોક	15,000	આપેલ વટાવ	250
ખરીદી	35,000	વેચાણ	30,000
મજૂરી	4,500	વેચાણ પરત	4,250
ખરીદ પરત	3,750	ચુકવેલ ભાડું	9,000
કમિશન મળ્યું.	7,000		
		કુલ	1,03,500

૯(36) નીચેની ભુલો સુધારવા શ્રી રીયાના ચોપડે ભુલ સુધારણા નોંધ લખો.

1. અંગત ઉપયોગ માટે બેન્કમાંથી ઉપાડેલ રૂ. 1500 ની નોંધ કરવાની બાકી છે.

2. ગીરા પાસેથી મળેલ રૂ. 15,000 ભુલથી નીલમ ખાતે નોંધ્યા છે.

3. રૂ. 5000 નો માલ નિકીતાને વેચેલ જે ભુલથી ખરીદનોંધમાં નોંધાયો છે.

4. દેવીહુંડી નોંધનો સરવાળો રૂ. 500 ઓછો ગણ્યો છે.

(37) ધર્મેન્દ્રએ રૂ. 72,000 નો માલ નિલેષ પાસેથી તા. 16-9-24 ના રોજ ખરીદ્યો. ધર્મેન્દ્રએ રૂ. 72,000 ની 3

માસની મુદતની હુંડી નિલેષ પર લખી અને નિલેષે હુંડી સ્વીકાર કરી ધર્મેન્દ્રને પરત કરી.

આ વ્યવહારોની નોંધ ધર્મેન્દ્ર અને નિલેષના ચોપડે લખો.

- (38) નીચેના વ્યવહારો પરથી સમા ટ્રેડર્સના ચોપડે ખરીદનોંધ, વેચાણનોંધ, ખરીદપરત નોંધ અને વેચાણ પરતનોંધ તૈયાર કરો.

જાન્યુ-2025

1. ધુવીલ પાસેથી રૂ. 10,000 નો માલ ખરીદ્યો. 10% વેપારી વટાવ બિલ નંબર 110
 7. સાજનને રૂ. 8,000 નો માલ 5% વેપારી વટાવે વેચ્યો. રોકડ વટાવ 2% બિલ નં. 90
 15. ધુવિલને 10% માલ પરત કર્યો અને ઉધાર ચિઠ્ઠી નં. 16 મોકલી આપી.
 18. રૂ. 4000 નો માલ રોકડેથી ખરીદ્યો. કેશમેમો નં. 30
 19. સાજનને રૂ. 2000 નો માલ પરત કર્યો જેની સામે જમાચિઠ્ઠી નં. 15 સાજનને મોકલી આપી.
 22. શ્રી બહુચર ફર્નિચર માર્ટમાંથી રૂ. 5000 નું ફર્નિચર ખરીદ્યું.
- (39) ઋચાની રોકડમેળ પ્રમાણે 28-2-2025 ના રોજ બેન્ક સિલક 10,000 હતી જે પાસબુક પ્રમાણે બેન્કની બાકી સાથે મળતી ન હતી. નીચેની માહિતી પરથી ઋચાનો બેન્ક સિલકમેળ તૈયાર કરો.
- (1) રૂ. 10,000 ના ચેક બેન્કમાં ભરેલા. જેમાંથી રૂ. 4000 ના ચેક તા. 28-2-2025 સુધી બેન્કમાં જમા થયેલ છે.
 - (2) રૂ. 4000 નો ચેક લખેલો અને રોકડમેળમાં નોંધેલ પરંતુ લેણદારને આપવાનો જ રહી ગયો છે.
 - (3) રૂ. 12,000 બેન્કે વીમાપ્રીમીયમના ચુકવ્યા છે. જેની રોકડમેળમાં નોંધ કરવાની રહી ગઈ છે.
 - (4) એક ગ્રાહકે ઋચાના બેન્ક ખાતામાં રૂ. 20,000 બારોબાર જ જમા કરાવી દીધેલ. જેની જાણકારી ઋચાને તા. 1-3-2025 ના રોજ મળી.
 - (5) બેન્કે નોંધેલ બેન્ક ચાર્જિસ રૂ. 100 રોકડમેળમાં બુલંદી બે વાર નોંધાઈ ગયા છે.
 - (6) રૂ. 8000 ના ચેક લખેલા. જેમાંથી રૂ. 2000 ના ચેક તા. 1-3-25 ના રોજ બેન્કમાં રજૂ થયા હતા.
- (40) યુગ એન્ડ કંપનીએ તા. 1-4-2012 ના રોજ એક યંત્ર રૂ. 1,10,000 માં ખરીદ્યું. આ યંત્રને ગોઠવવાનો ખર્ચ રૂ. 6,000 અને કારખાના સુધી લાવવાનો ખર્ચ રૂ. 4000 થયો. કંપની દર વર્ષે 8% લેખે સીધી લીટીની પદ્ધતિથી ઘસારો ગણે છે. તા. 31-3-2015 ના રોજ યંત્ર તેની ચોપડે કિંમતના 20% નુકસાનથી વેચી દેવામાં આવ્યું. ત્રણ વર્ષની આમનોંધ અને ત્રણ વર્ષનું યંત્રખાતુ તૈયાર કરો.
- (41) એસ.કે.સ્પોર્ટ્સ કલબની નીચે આપેલી વિગતો પરથી તા. 31-3-2025 ના રોજ પુરા થતા વર્ષનું ઉપજ-ખર્ચ ખાતું તૈયાર કરો.

વિગત	રકમ (રૂ.)	વિગત	રકમ (રૂ.)
મળેલ લવાજમ	10,000	જુના ફર્નિચરનું વેચાણ	5,800
પસ્તીનું વેચાણ	1,200	(ચોપડે કિંમત 7000)	
ફર્નિચરની ખરીદી	7,300	ચેરીટી શોનો ખર્ચ	6,000
મનોરંજન કાર્યક્રમની આવક	9,650	સખાવત	25,000
મળેલ વારસો	21,700	હોલનું મળેલ ભાડું	3,700
સેક્રેટરીને માનદ વેતન	4,200	મનોરંજન કાર્યક્રમ ખર્ચ	6,100
પોસ્ટેજ	1,600	લોકરનું ભાડું	1,400
આખર રોકડ સિલક	15,900	સરકારી ગ્રાન્ટ	13,800
બેંક ખર્ચ	600	પ્રિન્ટિંગ અને સ્ટેશનરી ખર્ચ	2,000
ચેરીટી શોની આવક	14,000	ટુર્નામેન્ટ ખર્ચ	3,300
મેદાન નિભાવ ખર્ચ	2,600	વર્તમાનપત્રોનું લવાજમ	2,800
સામાન્ય ખર્ચ	3,400	રોકાણોનું વ્યાજ	1,400
આજીવન સભાસદ ફી	4,500	રમત-ગમતના સાધનોની ખરીદી	12,000

સમારકામ ખર્ચ	1,750	કેન્ટીન ખર્ચ	2,800
પ્રવેશ ફી (40 ટકા મૂડીકૃત)	6,000	વાર્ષિક સમારંભ ખર્ચ	2,700
રમત-ગમતના સાધનોના વેચાણની આવક	700		

વધારાની માહિતી :-

- (1) લવાજમના રૂ. 10,000 મળવાના બાકી છે.
- (2) સેકેટરીનું કુલ માનદ વેતન રૂ. 14,100 ચુકવવાપાત્ર છે.

વિભાગ - F

★ નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર લખો.

11

- (42) રાધેશ્યામ ટ્રેડર્સના નીચે આપેલા તા. 31-3-2025 ના રોજના કાચા સરવેયા પરથી વાર્ષિક ચિરાગો તૈયાર કરો.

રાધેશ્યામ ટ્રેડર્સનું તા. 31-3-2025 ના રોજનું કાચું સરવેયું

ખાતાનું નામ	ઉધાર બાકી (રૂ.)	જમા બાકી (રૂ.)
ઉપાડ અને મૂડી ✓	26,400	3,30,000
ખરીદી - વેચાણ ✓	3,24,900	8,80,000
માલ-પરત	88,000	22,000
પ્રોવિડન્ટ ફંડ અને પ્રોવિડન્ટ ફંડમાં ફાળો	11,000	1,10,000
પ્રોવિડન્ટ ફંડના રોકાણો અને તેનું વ્યાજ	1,10,000	8,800
દેવાદારો-લેણદારો ✓	2,20,000	1,65,000
વટાવ	50,600	15,400
ધાલખાધ અને ધાલખાધ અનામત ✓	33,000	49,500
હુંડીઓ	16,500	27,500
માલનો સ્ટોક (તા. 1-4-24)	88,000	
ડેમરેજ	3,300	
આવકમાલ ગાડાભાડું	21,000	
વેપાર ખર્ચ	1,00,000	
રોકડ સિલક	10,000	
બેન્ક સિલક	35,100	
કાયમી મિલકતો (પડતર કિંમત રૂ. 60,000) ✓	4,80,000	
જાહેરાત ખર્ચ ✓	10,000	
અન્ય આવકો	-	19,600
	16,27,800	16,27,800

હવાલાઓ :-

- (1) તા.31-3-2025 ના રોજ રૂ. 2,02,000 નો સ્ટોક છે જેમાંથી રૂ.2000 નો જાહેરાત સામગ્રીનો સ્ટોક છે. માલના સ્ટોક પૈકી 40% માલની બજાર કિંમત 20% વધુ છે. 30% માલની બજારકિંમત 20% ઓછી છે. જ્યારે બાકીના માલમાં 5000 નો રિપેરીંગ ખર્ચ જરૂરી છે.
- (2) જાહેરાતમાં આપેલ માલ રૂ. 7500
- (3) રૂ. 10,000 નું ઉધારવેચાણ ભુલથી ઉધાર ખરીદી તરીકે નોંધેલ છે.
- (4) દેવાદારોમાંથી રૂ. 30,000 ધાલખાધ તરીકે માંડીવાળવાના છે. અને 10% ધાલખાધ અનામત રાખવાની છે.
- (5) મૂડી પર 10% વ્યાજ આપવાનું છે અને ઉપાડ પર 6% લેખે વ્યાજ વસુલ કરો.
- (6) કાયમી મિલકતો પર 10% લેખે સીધી લીટીની પદ્ધતિએ ધસારો ગણો.